

VIII. KATEDRA PASTORALNOG BOGOSLOVLJA

TEMELJNA PITANJA PASTORALNE TEOLOGIJE

Godina studija: IV.

Semestar: zimski

Tjedno sati: 2

ECTS bodovi: 3

Ishodišta pastoralne teologije (PT-e) jesu temeljna pitanja pastoralne i praktične teologije. Obuhvaćaju povijest PT-e: u Crkvi općenito, u europskom kontekstu i na hrvatskom govornom području. Odnose se na njezino povijesno utemeljenje kao znanstvene discipline i na njezinu specifičnost unutar teologije. Osobitu pozornost posvećuje odnosu između teološke teorije i crkvene prakse, te strukturama Crkve. Govori o teološki i sociološki poimanoj zajednici. Analizira pripadnost Crkvi i župnoj zajednici, članstvo, identifikaciju s Crkvom i crkvenost. Govori o liku dušobrižnika unutar Crkve i župne zajednice, ali i unutar društva. Dušobrižnik je shvaćen u najširem smislu: zaređene osobe, zavjetovane osobe i Kristovi vjernici laici. Riječ je o vođenju zajednice, o pastoralnom planiranju, te o suradnji i suodgovornosti na nižim i višim crkvenim razinama.

Literatura:

J. Baloban, *Pastoralni izazovi Crkve u Hrvata*, Zagreb 1992.; M. Zovkić, *Božji narod (Komentar)*, u: R. Brajčić, M. Zovkić, *Dogmatska konstitucija o Crkvi „Lumen gentium“*, Komentari II. vatikanskog sabora, Zagreb 1977, sv. II. 264-307; J. Baloban, *Djelovanje Crkve u novim društvenim okolnostima*, Zagreb 1995; Ž. Bezić, *Pastoralni rad*, HKD sv. Ćirila i Metoda, Zagreb 1983.; Ž. Bezić, *Pastoralna služba*, HKD sv. Ćirila i Metoda, Zagreb 1985; M. Šimunović, *Mijenja li se slika dušobrižnika u Crkvi?*, u: BS 66(1996), br. 2-3, 387-402;

PASTORAL ŽUPNE ZAJEDNICE

Godina studija: V.

Semestar: ljetni

Tjedno sati: 2

ECTS bodovi: 3

Cilj je kolegija predstaviti teologiju pastoralu kao nositelja kerigmatskog djelovanja u novonastalim okolnostima. Crkva, vjerna svom Utemeljitelju, izgrađuje se kao zajednica preko individualnih karizmi, otvorena raznim djelovanjima Duha. Suočena s raznim fenomenima suvremenoga svijeta (sekularizacija, religiozni indiferentizam, egocentrizam, globalizacija), Crkva u svim subjektima teologije pastoralu, pokušava svojom prisutnošću i djelovanjem vratiti svijetu Boga i crkveno jedinstvo. Budući da pastoralni djelatnici osjećaju određene krize u prenošenju vjerskih sadržaja novim naraštajima, osjeća se potreba sustavnijega rada, uz djecu i mladež, s odraslim osobama, te veće otvaranje i dijalog s novim sadržajima koje nudi

sadašnja situacija. Promjene društvenih i kulturnih okolnosti zahtijevaju nadilaženje pastoralnog monomorfizma, te prijelaz od klerikalnog na opći pastoral. Rješenja cjelovita pastoralna u kršćanskoj zajednici traže se u svjetlu krize koje je uvjetovana novim prilikama pastoralne prakse i pastoralnih djelatnika: kako u isto vrijeme ostati vjeran Crkvi, naviještanju Radosne vijesti i izgradnji cjelovita pastoralna, i kako dogmatsko-moralno-pravna načela sa stavom Krista Dobrog Pastira.

Literatura:

J. Baloban, *Djelovanje Crkve u novim društvenim okolnostima*, Zagreb 1995. N. de Martini, *Nova župna zajednica*, Zagreb 1982.; HBK/NKU, *Župna kateheza u obnovi župne zajednice*, Zagreb – Zadar 2000.; Ivan Pavao II, *Vjernici laici*, Zagreb 1993.; Ž. Relota, *Pastoral odraslih osoba*, u *Vjesnik Đakovačke i Srijemeske biskupije* 128 (2000)11, 705-710.; M. Šimunović, *Značenje i potreba druge evangelizacije*, u *BS* 58(1988)4, 27-37.

PASTORAL BRAKA I OBITELJI

Godina studija: V.

Semestar: ljetni

Tjedno sati: 2

ECTS bodovi: 2

Pastoralna teologija braka i obitelji polazi od razlike između braka i obitelji u teološkom i u sociološkom smislu. Obraduje se brak i obitelj u svjetlu objave i učiteljstva Crkve, brak i obitelji u suvremenom svijetu. Pretresa se zapadnoeuropske trendove tih dviju ustanova. Analizira demografski problem, osobito u Hrvatskoj, s posljedicama za društvo i Crkvu. Tematizira se povijesno-društvene okolnosti braka i obitelji u drugoj polovici 20. vijeka za koju je karakteristična transformacija braka i obitelji. Posebni se naglasak stavlja na kršćanski specifikum braka, koji pored antropološke, institucionalne i partnerske dimenzije, uključuje kristološku i ekleziološku dimenziju braka. Govori se o etapama bračnog i obiteljskog pastoralna; o predbračnom pastoralu kao i o posliježenidbenom pastoralu. Tematizira se i problematika rastavljenih i ponovno oženjenih kršćana u odnosu na njihovo stupnjevito zajedništvo u Crkvi i unutar župne zajednice.

Literatura:

BK BiH, *Direktorij za obiteljski pastoral Crkve u BiH*, Sarajevo 2005.; Ivan Pavao II, *Familiaris consortio*, KS, dokumenti 64, Zagreb 1997 (2. izd.); P. Aračić, *Rasti u ljubavi, priprava za brak i obitelj i pastoral zaručnika*, GK, Zagreb 2002.; P. Aračić (uredio), *Obitelj u Hrvatskoj – stanje*, Zbornik radova studijskih dana u Đakovu, 20.-22. 10. 1994., Đakovo 1995.; J. Baloban, *Hrvatska kršćanska obitelj na pragu XXI. stoljeća*, Zagreb 1990.; M. Valković, *Problematika neuspjelih ženidbi*, u: *BS* 49(1979.), br. 1-2, 113-142.

SOCIOLOGIJA RELIGIJE S UVODOM U OPĆU SOCIOLOGIJU

Godina studija: III.

Semestar: zimski

Tjedno sati: 2

ECTS bodovi: 3

Cilj predmeta je posredovati studentima osnovne informacije o sociologiji kao znanosti te središnje spoznaje iz sociologije religije. Stoga se dijeli na dvije zasebne, ali povezane cjeline.

Jedna trećina nastave namijenjena je uvodu u opću sociologiju koji obuhvaća slijedeće teme: specifičnost sociologije kao društvene znanosti, preteče i klasici sociologije, glavne sociološke teorije, metodologija sociološke znanosti i njezini središnji pojmovi.

Dvije trećine satnice posvećane su sociologiji religije čije su glavne teme: specifičnost sociološkog pristupa religiji, teorija i definicija religije, dominantni teorijski smjerovi, multidimenzionalnost religije, povijesni razvoj religioznih institucija, religiozne zajednice, religija i društvo, pučka religioznost i suvremeno katoličanstvo.

Literatura:

M. Haralambos, *Uvod u sociologiju*, Zagreb 1989; G. Ritzer, *Suvremena sociološka teorija*, Zagreb 1997; M. Weber, *Metodologija društvenih nauka*, Zagreb 1989.; J. Jukić, *Povratak svetoga*, Split 1998; J. Laloux, *Uvod u sociologiju religije*, Zagreb 1970; S. Zrinščak, *Sociologija religije - hrvatsko iskustvo*, Udžbenici pravnog fakulteta u Zagrebu, Zagreb 1999.

PASTORALNA MEDICINA

Godina studija: V

Semestar: zimski

Tjedno sati: 2

ECTS bodovi: 2

Uvod: opći pojmovi, autentičnost, povijesni pregled, definicije; Uzajamnost pastoralnoga i liječničkog poziva; samostanska medicina; Crkva u službi patnika; Medicinska antropologija i antropometrija; Medicina: definicija, opći pojmovi; podjela medicine: znanstvena i neoficijelna (narodna) medicina; Deontologija: liječnička (profesionalna etika): opći pojmovi, Hamurabijev zakonik, Hipokratova prisega, ženevska formulacija Hipokratove prisege; najvažnije dužnosti liječnika i drugog zdravstvenog osoblja prema bolesniku - poštivanje ljudskog života i zdravlja; liječničke udruge; Zdravlje (definicija), zdravstvene ustanove i njihovi zadaci; Bolest: etimologija i definicija, povijesni razvoj pojma bolest (Hipokrat, Galen, Svdenham, 19. i 20. stoljeće), podjela bolesti; Reproductivni organi muškarca i žene, njihova građa, funkcije; oplodnja, oblikovanje vanjskog lika embrija i fetusa, mehanika porođaja; Prirodno planiranje roditeljstva - Billingsova i Ritzerova metoda; Kontracepcijske metode i sredstva: bioetički aspekti, nuspojave i rizici hormonskih preparata i materničkog uloška; namjerni pobačaj - medicinske komplikacije; Izvantjelesna oplodnja; bioetika; klinička metodologija. Kloniranje; Životna razdoblja u populaciji: dijete, pubertet i adolescencija; profesionalna oboljenja; najvažnije bolesti srca i krvnih žila, hipertenzija; Klimakterični sindrom, osteoporoza, starenje, smrt, eutanazija; Karcinomski bolesnik i njegova okolina.

Transplantacija. AIDS (SIDA): opće napomene, statistika, klinički aspekti, njega bolesnih i umirućih. Prionske bolesti. Emergentne i reemergentne zarazne bolesti i bioterorizam. Izvantjelesna oplodnja i ostale metode pomognute oplodnje. Ideje palijativne skrbi - izazov za 21. stoljeće. Etika u vremenu genske tehnologije. (Ethik im Zeitalter der Gene.) Medicina, medicinski poziv i formacije liječnika za život prema shvaćanju Crkve. Poruka pape Ivana Pavla II. za X. svjetski dan bolesnika 2002.

Literatura:

Medicinska enciklopedija, Zagreb 1967, sv. 1-6; N. Hadžić i sur.: *Priručnik interne medicine*, Zagreb 1990, str. 226-242 i 394-399.; B. Janković, *Neželjena trudnoća, abortus, kontracepcija*, Zagreb 1984, str. 16-25; E. Billings, *Billingsova metoda*, Zagreb 1991, 1-221; A. Kurjak i sur., *Ginekologija i perinatalogija*, Zagreb, 1989, 411-423; AIDS and its management, 1987; A. Švajger, *Kloniranje*, u: Glasnik HKLD, VIII (1977), 2, 8-20.; V. Presečki: *Prioni i prionske bolesti*, 6. hrvatski kongres kliničke mikrobiologije, Zagreb, 15.-17. 05. (zbornik radova) 57; L. Tomašević, Glasnik HKLD 2, 2001: 18-29; Zagreb 2002.; J. Knežević, *Pastoralna medicina*, Mostar 2000 (skripta).

IZBORNI PREDMETI

PASTORALNA KONZULTACIJA

Godina studija: V.

Semestar: zimski

Tjedno sati: 2

ECTS bodovi: 2

Cilj: pomoći studentima da postanu što osjetljiviji i otvoreniji za riječ drugoga, kako bi, osobito kao vjeroučitelji i pastoralni djelatnici na drugim područjima života i djelovanja crkvene zajednice, bili kadri uspostaviti komunikaciju o najdubljim i najhitnijim pitanjima osoba s kojima se susreću u svom djelokrugu /bilo daje riječ o smislu života, o odnosima prema Bogu i ljudima, o iskustvu mističnoga, i dr./.

Osnovni sadržaji: Razgovor kao sredstvo religioznopedagoškog/katehetskog i drugih oblika pastoralnog djelovanja; pastoralna konzultacija i njeno značenje; stupnjevi u procesukonzultacije; suočavanje s kriznim stanjima i njihovo prevladavanje. Način realizacije predmeta: predavanja, razgovori i praktične vježbe.

Literatura:

G. Corey, *Teorija i praksa psihološkog savjetovanja i psihoterapije*, Jastrebarsko 2004; P. Tournier, *Umijeće slušanja*, Đakovo 1986; P. Brajša, *Umijeće razgovora*, Pula 1996; Ch. Meves, *Mali vodič za psihoterapeute*, Đakovo 1987; J. Hartley, A. Branthwaite (ur.), *Psiholog u praksi*, Jastrebarsko 2002.

IZABRANA PITANJA IZ PASTORALNE TEOLOGIJE

Godina studija: V.

Semestar: zimski

Tjedno sati: 2

ECTS bodovi: 2

ODGOJ ZA CRKVENE SLUŽBE I PASTORALNO POSLANJE LAIKA

Godina studija: V.

Semestar: ljetni

Tjedno sati: 2

ECTS bodovi: 2